

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

28 MEI 1998

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 43, § 5, en 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, tot aanvulling van artikel 43 van dezelfde wet en tot invoeging van een artikel 43septies in die wet

Belangenconflict

AMENDEMENT

Nr. 1 VAN DE HEREN **DESMEDT EN DE DECKER**

De tekst van het voorstel van gemotiveerd advies vervangen als volgt:

« *De Senaat,*

gelet op het wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 43, § 5, en 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, tot aanvulling van artikel 43 van dezelfde wet en tot invoeging van een artikel 43septies in die wet,

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-806 - 1997/1998:

- Nr. 1: Wetsontwerp.
- Nr. 2: Verslag (overleg Bureau Senaat en een delegatie van het Vlaams Parlement).
- Nr. 3: Verslag (belangenconflict).
- Nr. 4: Voorstel van gemotiveerd advies.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

28 MAI 1998

Projet de loi modifiant les articles 43, § 5, et 43quinquies de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, complétant l'article 43 de la même loi et y insérant un article 43septies

Conflit d'intérêts

AMENDEMENT

N° 1 DE MM. **DESMEDT ET DE DECKER**

Remplacer le texte de la proposition d'avis motivé par ce qui suit:

« *Le Sénat,*

vu le projet de loi modifiant les articles 43, § 5, et 43quinquies de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, complétant l'article 43 de la même loi et y insérant un article 43septies,

Voir:

Documents du Sénat:

1-806 - 1997/1998:

- N° 1: Projet de loi.
- N° 2: Rapport (concertation Bureau du Sénat et une délégation du Parlement flamand).
- N° 3: Rapport (conflit d'intérêts).
- N° 4: Proposition d'avis motivé.

gelet op de motie van het Vlaams Parlement van 28 januari 1998,

gelet op artikel 143 van de Grondwet,

gelet op artikel 32 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen,

gelet op artikel 72 van het Reglement van de Senaat,

gelet op het verslag over het overleg van 5 maart 1998 tussen het Bureau van de Senaat en een delegatie van het Vlaams Parlement, waarin wordt vastgesteld dat het overleg niet tot een oplossing leidt (Stuk Senaat, nr. 1-806/2),

overwegende dat het volgens het Vlaams Parlement een natuurrecht is en van algemeen menselijk belang dat iedereen kan worden berecht en geoordeeld in zijn eigen taal,

overwegende dat het een grondrecht is dat de actoren van het gerecht, onder meer rechters en advocaten, de taal begrijpen waarin zij over mensen moeten oordelen dan wel hen moeten bijstaan,

overwegende dat dit wetsontwerp tot doel heeft een oplossing te bieden voor de moeilijke toestand waarin de rechtbank van eerste aanleg van Brussel zich thans bevindt,

overwegende dat dit wetsontwerp gelijkelijk van toepassing is op elke rechtzoekende, of hij Nederlandstalig dan wel Franstalig is,

overwegende dat artikel 43, § 5, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken met name bepaalt: «De Nederlandse, respectief Franse rechtsplegingen worden steeds gevoerd voor magistraten die door hun diploma bewijzen dat zij de examens van het doctoraat in de rechten in het Nederlands, respectievelijk in het Frans hebben afgelegd»,

overwegende dat noch uit de motie van het Vlaams Parlement van 28 januari 1998 noch uit het overleg dat op 5 maart 1998 plaatsgevonden heeft tussen het Vlaams Parlement en de Senaat, opgemaakt kon worden in welk opzicht de belangen van het Vlaams Parlement ernstig benadeeld worden door de bepalingen van het wetsontwerp,

adviseert het Overlegcomité te besluiten dat er geen belangenconflict bestaat en de procedure tot regeling van het belangenconflict definitief af te sluiten.»

Verantwoording

Tegen het door de rapporteur voorgestelde advies kunnen twee soorten bezwaren ingebracht worden.

Uit politiek oogpunt geeft het advies geen voldoening en biedt het geen duidelijk antwoord op de procedure die het Vlaams Parlement op gang gebracht heeft. Het beoogt voornamelijk te voorkomen dat de Senaat zijn verantwoordelijkheid moet nemen

vu la motion du Parlement flamand du 28 janvier 1998,

vu l'article 143 de la Constitution,

vu l'article 32 de la loi ordinaire du 9 août 1980 de réformes institutionnelles,

vu l'article 72 du règlement du Sénat,

vu le rapport fait sur la concertation du 5 mars 1998 entre le Bureau du Sénat et une délégation du Parlement flamand, lequel constate que la concertation n'aboutit pas à une solution (doc. Sénat, n° 1-806/2),

considérant que, comme le souligne le Parlement flamand, la possibilité pour chaque individu de pouvoir être entendu et jugé dans sa propre langue constitue un droit naturel et d'intérêt général,

considérant que le fait que les acteurs d'une procédure judiciaire, entre autres les juges et les avocats, comprennent la langue dans laquelle ils doivent juger des personnes ou les assister est un droit fondamental,

considérant que ce projet de loi a pour objectif de remédier à la situation difficile vécue actuellement au sein du tribunal de première instance de Bruxelles,

considérant que ce projet de loi s'applique de la même manière à tout justiciable, qu'il soit francophone ou néerlandophone,

considérant que l'article 43, § 5, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire dispose notamment que: «Les procédures suivies respectivement en français et en néerlandais sont toujours portées devant des magistrats qui justifient par leur diplôme qu'ils ont subi les examens du doctorat en droit respectivement en français et en néerlandais»,

considérant que ni la motion du Parlement flamand datée du 28 janvier 1998, ni la concertation qui s'est déroulée le 5 mars 1998 entre le Parlement flamand et le Sénat n'ont permis de déterminer en quoi les intérêts du Parlement flamand sont gravement lésés par les dispositions de la loi en projet,

recommande au Comité de concertation de conclure à l'absence d'un conflit d'intérêts et de clôturer définitivement la procédure visant à régler le conflit d'intérêts.»

Justification

L'avis proposé par le rapporteur soulève des objections de deux ordres.

Politiquement, l'avis est insatisfaisant et n'apporte pas de réponse précise à la procédure engagée par le Parlement flamand. Son objectif essentiel semble être d'éviter au Sénat de prendre ses responsabilités et de formuler une proposition claire à l'adresse du

en een duidelijk voorstel moet formuleren ten behoeve van het Overlegcomité. De enige vraag waarover de Senaat zich moet uitspreken, wordt in de door de heer Erdman voorgestelde tekst niet behandeld, namelijk of het regeringsontwerp de Vlaamse Gemeenschap al dan niet ernstig in haar belangen benadeelt.

Het feit dat het wetsontwerp op dit ogenblik nog niet ten gronde besproken is, wat in het advies als belangrijkste motief wordt aangehaald, lijkt in dit verband meer als voorwendsel gebruikt te worden.

Juridisch gesproken wordt de Senaat in het onzekere gelaten aangezien er geen duidelijke conclusies geformuleerd worden over de vraag of er al dan niet een belangenconflict bestaat. De procedure tot regeling van belangenconflicten schorst de bespreking van de tekst. De bespreking kan pas hervat worden wanneer het conflict opgelost is. Aangezien het advies geen krachtige stellingname bevat over het al dan niet bestaan van het conflict, blijft het onzeker of het wel mogelijk is de bespreking ten gronde te hervatten.

Maakt het advies een einde aan het conflict? Of wordt het conflict alleen maar opgeschort? Zelfs op dit nochtans zeer belangrijke punt lijkt de tekst niet volkomen ondubbelzinnig.

Wat de grond van de zaak betreft, toont de resolutie van het Vlaams Parlement niet aan hoe het regeringsontwerp zijn belangen benadeelt. De regeringstekst doet niets meer dan een nieuwe wettelijke categorie van tweetaligen invoeren. Aan het beginsel dat de rechter enkel zitting kan houden in de taal van zijn diploma, wordt niet geraakt. Het ontwerp probeert alleen maar een (weliswaar gedeeltelijke) oplossing te bieden voor de huidige blokkering in de rechtbank van Brussel.

De huidige toestand van het Brusselse gerecht is menselijk gezien onaanvaardbaar: de achterstand ten gevolge van het tekort zowel aan Nederlandstalige als aan Franstalige magistraten treft alle rechtzoekenden, ongeacht de taalgroep waartoe ze behoren. Voor deze feitelijke toestand moet dringend een oplossing gezocht worden en het regeringsontwerp is een stap in die richting.

Wij zien niet in in welk opzicht een dergelijk ontwerp, dat de toestand van alle Brusselaars verbetert, zowel van Nederlandstaligen als van Franstaligen, de Vlaamse Gemeenschap kan schaden en wij adviseren dan ook te besluiten dat er tussen het Vlaams Parlement en de Senaat geen belangenconflict bestaat over het regeringsontwerp betreffende het gebruik van de talen in gerechtszaken.

Comité de concertation. Le texte suggéré par M. Erdman n'aborde pas la seule question que le Sénat ait à trancher: oui ou non le projet du gouvernement lèse-t-il gravement les intérêts de la Communauté flamande?

L'absence actuelle d'étude du fond du projet, avancée comme motif fondamental de l'avis, semble, dans ce contexte, plutôt être un prétexte.

Juridiquement, n'apportant pas de conclusions claires quant à l'existence ou l'inexistence d'un conflit d'intérêts, l'avis plonge le Sénat dans l'incertitude. La procédure de règlement des conflits d'intérêts suspend l'examen du texte. Celui-ci ne peut reprendre que lorsque le conflit est solutionné. L'avis, ne définissant pas de position ferme quant à l'existence du conflit, laisse planer une incertitude quant à la possibilité de reprendre l'examen au fond.

L'avis met-il fin au conflit? Ou ne fait-il que le suspendre? Même sur ce point, pourtant essentiel, le texte ne semble pas exempt d'ambiguïté.

Plus fondamentalement, le Parlement flamand, dans sa résolution, ne démontre pas que le projet gouvernemental lèse ses intérêts. Le texte du gouvernement se contente d'établir une nouvelle catégorie de bilingues légaux. Il ne modifie en rien le principe selon lequel un juge ne peut siéger que dans la langue de son diplôme et se contente d'essayer d'apporter une solution (toute partielle) au blocage actuel du tribunal de Bruxelles.

La situation actuelle de la justice bruxelloise est humainement inacceptable: l'absence de magistrats tant francophones que flamands provoque un arriéré judiciaire dont souffrent tous les justiciables, quelle que soit leur appartenance linguistique. Il est urgent de remédier à cet état de faits et le projet du gouvernement constitue un pas en ce sens.

Ne voyant pas en quoi un tel projet qui améliore la situation de tous les Bruxellois, francophones ou flamands, peut préjudicier la Communauté flamande, nous recommandons de conclure à l'absence d'un conflit d'intérêts entre le Parlement flamand et le Sénat concernant le projet gouvernemental relatif à l'emploi des langues en matière judiciaire.

Claude DESMEDT.
Armand DE DECKER.